Užimtumo tarnyba

MŪSŲ KLIENTAI

2019 m. KASDIEN...

256
telefonu konsultuoti asmenys

vidutinė pokalbio trukmė – 3,5 min.

1061
registruotas naujas darbo neturintis žmogus

150 000
iš viso dirbome su tiek darbo neturinčių žmonių, 2019 m. pab.

1149
jų pradėjo dirbti arba mokytis

20 ekstremalios

1
telefonu

1
reg
darbo n

27
iš viso dirb
darbo neturin

1
jų pradėj

2020 m. ekstremalios

kas mėnesį išmokėjome **93**

iš viso karantino priemon

iš viso įvairioms priemonėms – karantino

* 2020 m. nuo kovo iki gruodžio 1 d.

** Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimas

MŪSŲ DARBUOTOJAI

020 m.
sios situacijos metu*

068
konsultuoti asmenys

359
gistruoti nauji
neturintys žmonės

1 000
oome su maždaug tiek
čių žmonių, 2020-12-01

345
o dirbti arba mokytis

1445
2019 m. pabaiga

108
priimti papildomai, 2020 m.
išsiplėtus UŽT funkcijoms

17
IT darbuotojų

sios situacijos metu*:

mln. eurų karantino priemonėms

ėms išmokėjome **742 mln**. eurų

o ir ADRPP** – bendrai išmokėjome **776 mln**. eurų

TURINYS

Įžangos žodžiai
2

Strategija 2025
4

Vakar, šiandien, rytoj
10

Darbdaviai – pagrindinis partneris darbo rinkoje
13

Darbo rinkos tendencijos: pokyčiai ir prognozės
16

Tarptautinis bendradarbiavimas
18

Perkvalifikuoti, šviesti, įkvėpti
21

Mokausi per nuotolį
23

Keliamės į virtualią erdvę
25

Esame išmėginimų ir lūkesčių ruože. Ne tik Užimtumo tarnybos – visos Lietuvos mastu. 2020-ieji ateityje bus vertinami įvairiais pjūviais. Vienas jų – kaip mūsų šalis tvarkėsi su darbo rinką sukrėtusiais iššūkiais.

Užimtumo tarnyba šiuos išmėginimus atlaikė. Sakau tai dabar, antrosios bangos ir naujo karantino sąlygomis, kai daugybė žmonių ir verslų nėra atsigavę po pavasarį patirtų smūgių. Šių metų pradžioje Tarnyba dirbo su 100 tūkstančių klientų. Per pandemiją aptarnaujamų žmonių skaičius išaugo iki pusės milijono.

Teko priimti ryžtingus sprendimus. Skubiai mokytis to, ko niekada nesame darę. Dirbti tiek, kiek reikalauja nepaprastoji situacija. Tik šitaip buvo galima sušvelninti situaciją ir padėti Lietuvos visuomenei. Tai ir įvyko.

Į krizę galima žvelgti dvejopai. Regėti ją kaip grėsmę. Arba – galimybę. Mes renkamės pastarąjį variantą. Kai žemė slysta iš po kojų – ne metas kurti strategijas, turi operatyviai ir lanksčiai persitvarkyti. Visa tai padaryti nestabdant veiklos, net jei sąlygos tam nepalankios. Taip ir buvo pirmojo karantino metu.

Tai metas, kai kiekvienas turi progą savęs paklausti. Ar galiu būti toks, kaip anksčiau? Ar man tekę išbandymai – nepelnyta bausmė? O gal tai – galimybė solidarizuotis su tais, kuriems yra dar sunkiau?

Vieni dabar yra išties sunkioje padėtyje. Kiti galbūt šiuo metu jaučiasi labiau užtikrinti dėl darbo vietos ir pajamų. Tačiau visi be išimties išgyvename fundamentalius pokyčius. Svarbu, kokias pamokas išmokstame ir išvadas padarome.

Šis leidinys – tarsi greitas skvarbus žvilgsnis į kai kuriuos mūsų nuveiktus darbus. Tačiau kur kas daugiau dėmesio skyrėme visuomenės laukiančioms didžiulėms permainoms bei Užimtumo tarnybos vaidmeniui tuose sudėtinguose procesuose. Kokie mes norime būti? Ko išmokome? Ką darėme geriau ir kur klydome? Čia ieškoma atsakymų į šiuos ir kitus esminius klausimus.

Įdiegus jau pradėtus skaitmenizacijos procesus, paslaugos per keletą metų pasikeis iš esmės. Ši krizė parodė, kad žmonės yra pasirengę permainoms: per pandemiją net 90 proc. mūsų klientų registravosi per interneto platformą. Jau pasikeitė mūsų darbo vietos: paslaugos teikiamos iš namų internetu, per nuotolines ryšio priemones. Tada, kai reikia, ir ten, kur reikia. Sėkmingai administruojame tūkstančius pasikeitusių procesų, apie kuriuos dar prieš metus mes net nesvarstėme.

Ši krizė trina senuosius orientyrus ir darbo tvarkas. Ji moko keisti įpročius, kitaip planuoti ir kelti kitokius tikslus, naujai suvokti savo vaidmenį organizacijoje. Tikiu, kad ją įveikę, būsime stipresni ir išmintingesni.

Inga Balnanosienė, Užimtumo tarnybos direktorė

Mūsų Tarnybai svarbus ne tik klientas, bet ir kiekvienas darbuotojas. Šiemet 3 mln. eurų padidintas darbo užmokesčio fondas. Tai leido didinti darbo užmokestį.

Tampame patraukliu darbdaviu. Į mūsų Tarnybos skelbiamas vietas pretenduoja dešimtys kandidatų, ateina dirbti darbuotojai iš bankų, kitų didelių įstaigų ir organizacijų, privačių įdarbinimo agentūrų. Jaunėja vidutinis darbuotojų amžius.

Buvo atnaujinta IT infrastruktūra užtikrinant kokybiškesnes paslaugas klientams ir sudarant galimybę jas teikti iš nuotolinių darbo vietų. Itin sumažinome popieriaus sunaudojimą – esame šalyje daugiausiai elektroninių dokumentų registruojanti tarnyba. Tapome pirmąja Lietuvoje elektroninius dokumentus archyvavusia įstaiga. Buvo utilizuota apie 25 tonas popieriaus, per 10 tonų kompiuterinės ir organizacinės technikos, daugiau nei 20 tonų kitokio turto.

Atnaujinti pagrindinę IT sistemą, techniką, automobilių parką, įrengti mobilias darbo vietas, modernizuoti infrastruktūrą – visa tai bus atlikta artimiausiu metu.

Arūnas Marma, kancleris

Vis dažniau girdime kalbas apie ketvirtąją pramonės revoliuciją ir su ja ateinančius iššūkius. Daugelį paprastų kasdieninių darbų atliks robotai. Mes, darbo rinkos balansuotojai, stebime ir reaguojame į šiuos artėjančius technologinius pokyčius. Robotizuotose ir automatizuotose darbo vietose nebereikės fizinį darbą atliekančių darbuotojų. Užteks vieno prižiūrėtojo, kuriam reikės kitokio lygio kompetencijų.

Darbdaviai glaudžiau bendradarbiaus su švietimo sistemomis, perkvalifikavimą teikiančiomis įstaigomis. Darbuotojų parengimas taps greitesnis, orientuotas į konkrečias darbovietes.

Dėliojame ilgalaikę darbo rinkos transformacijos strategiją. Ji turės sušvelninti pasekmes paveiktų sričių ir sektorių darbuotojams, pagelbės darbo vietų kūrėjams.

Dabar reikalingi specialistai ateityje bus mažiau paklausūs. Keisis visa darbo rinka. Metas ruoštis: keisti švietimo sistemas, mokymo programas, kurti socialines pagalves.

Giedrė Vitė, direktoriaus pavaduotoja

Technologinis progresas, globalizacija, senstanti visuomenė – šie faktoriai sparčiai keičia darbo rinką. Nesunku numatyti, kad ateityje informacinių technologijų plėtros greitis tik didės, naujos technologijos leis automatizuoti daugelį procesų, o robotizavimas atvers naujus paslaugų teikimo horizontus. Todėl permainos darbo rinkoje ir mūsų gyvenime bendrąja prasme – neišvengiamos.

Vienos profesijos išnyks, kitos atsiras, populiarės darbų mainai per internetines platformas ir kitos nestandartinės užimtumo formos. Tai lems kitokią darbų kokybę ir socialines garantijas. Darbas nuotoliniu būdu taps savaime suprantama veiklos forma.

Kad viskas būtų šiek tiek aiškiau, parengėme išsamų dokumentą. Tai – Užimtumo tarnybos veiklos modelis, veiklos gairės. Strategija, apimanti laikotarpį iki 2025 metų, apžvelgia paslaugų kokybės raidą, jų skaitmenizavimą, inovacijų diegimą, klientų įtraukimą į paslaugų kūrimo procesus. Taip pat – efektyvesnį valdymą, lankstesnį darbo organizavimą ir investicijas į darbuotojų kompetencijų ugdymą.

Gytis Darulis, direktoriaus pavaduotojas

Strategija 2025

DABARTINĖ SITUACIJA - VIZIJA - PRIEMONĖS

Gyvename istorinio virsmo laikais. Nauja revoliucija keičia tai, kaip mes dirbame ir kaip ilsimės. Kompiuterių gebėjimas skaičiuoti greitėja. Didieji duomenys kaupiami vis didesniais mastais. Dirbtinis intelektas ir mašinų gebėjimas mokytis spartina technologinį progresą, o globalizacija, skaitmenizacija ir visuomenės senėjimas transformuoja darbo rinką.

Tai, kaip mes suvoksime ir priimsime tuos procesus, lems socialinę mūsų pačių, mūsų šalies ir Europos žemyno ateitį.

Jau dabar matoma veržli IT sektoriaus plėtra kasmet didėja. Dirbtinis intelektas ir kitos technologijos lems darbo procesų transformaciją. Paslaugos bus tiekiamos kitais tempais ir kitokiais kanalais. Akivaizdu: permainos jau čia ir jos pasieks daugelį mūsų gyvenimo sričių. Vienos profesijos išnyks, kitos – atsiras, trečios – neatpažįstamai pasikeis.

Vis labiau populiarės nestandartinės užimtumo formos – pavyzdžiui, darbų mainai per internetines platformas. Tai lems naują darbo kokybę ir kurs socialines garantijas, didins galimybes užduotis atlikti nuotoliniu būdu. Mes nenorime ir negalime būti tiesiog pasyvūs šių fundamentalių procesų stebėtojai.

Turime ne tik atidžiai sekti permainas, bet ir gebėti išnaudoti naujas galimybes, įžvelgti pozityvų poveikį, neutralizuoti procesus, skatinančius didesnę socialinę nelygybę. Tai turi būti subalansuota, lanksti ir piliečiams saugų būvį garantuojanti sistema. Norint efektyviai išspręsti šiuos iššūkius turės pasikeisti ir Užimtumo tarnybos veiklos modelis, kurio gairės numatytos šiame dokumente.

Tai – mūsų veiklos koncepcija iki 2025 metų. Ji apima paslaugų kokybės didinimą, jų skaitmenizavimą, inovacijų diegimą, klientų įtraukimą į paslaugų kūrimo procesus, dar efektyvesnį valdymą, dar lankstesnį darbo organizavimą ir didesnes investicijas į darbuotojų kompetencijų ugdymą.

Mes išskyrėme tris strateginius tikslus, kuriems per numatytą laikotarpį įgyvendinti prisireiks tam tikrų priemonių ir sąlygų. Jos pateikiamos toliau šiame tekste, kuris yra sutrumpinta detalaus ir išsamaus tarnybinio dokumento versija.

Misija: didinti darbo ieškančių asmenų kompetencijas siekiant tvaraus užimtumo ir padėti darbdaviams rasti tinkamų darbuotojų.

Vizija: šiuolaikiška ir pripažinta darbo rinkos paslaugas teikianti organizacija.

Vertybės: Patikimumas, Atsakingumas, Empatija, Atvirumas.

Strategija 2025

Diegdami permainas mes užsibrėžėme netolimoje ateityje pradėti teikti tokios kokybės individualizuotas paslaugas, kurios sudarys galimybę atsižvelgti į kiekvieno kliento (darbdavio ir darbo ieškančio asmens) specifinius poreikius ir gebėjimus. Peržiūrėję visus veiklos procesus, siekisime įgalinti Užimtumo tarnybos darbuotojus daugiau laiko skirti gilintis į individualius klientų, kuriems labiausiai reikia pagalbos patekti (ar grįžti) į darbo rinką, poreikius, šitaip suteikiant efektyvesnes paslaugas.

Mes tapsime nuolat besimokančia, lanksčia ir inovatyvia organizacija. Kad tai būtų įgyvendinta kuo anksčiau ir sėkmingiau, sieksime optimizuoti įstaigos valdymą, lanksčiai reaguodami į vidaus ir išorės aplinkos pokyčius, tvariai diegdami inovacijas, sistemiškai didinsime darbuotojų kompetencijas. Taip pat skatinsime dar glaudesnį bendradarbiavimą su Lietuvos ir užsienio darbo rinkos bei socialiniais partneriais.

Per trumpiausią įmanomą laiką bus užbaigta jau kurį laiką sėkmingai vykstanti Užimtumo tarnybos skaitmeninė transformacija.

Pandemijos ekonomikos iššūkiai tik paspartino jau anksčiau pradėtus procesus Tarnybai nuosekliai pereinant nuo analoginių prie skaitmeninių protokolų.

Ateityje šios permainos transformuos daugumą Užimtumo tarnybos paslaugų. Palaipsniui bus automatizuoti procesai ar jų etapai, internetas taps pagrindiniu paslaugų teikimo kanalu. Mūsų prioritetas – nuoseklios ir motyvuotos investicijos į modernią informacinę sistemą bei darbuotojų ir klientų skaitmeninio raštingumo ugdymą. →

Strategija 2025

Ateityje mes regime Užimtumo tarnybą kaip savotišką besikeičiančios darbo rinkos dirigentą, padedantį subalansuoti netolygumus, suprasti procesus ir parodantį jos dalyviams kelius į sėkmę.

Natūrali ir logiška Tarnybos ateities perspektyva – tapti nacionaliniu mokymosi visą gyvenimą veiklų koordinavimo centru. Atspirties taškų galima regėti jau dabartinėje veikloje. Tereikia nuosekliai plėtoti tai, kas nuveikta, kad regioninių karjeros centrų tinklas imtų veikti visoje Lietuvoje. Jų veiklos modelio pavyzdžiu taps pilotinis regioninis karjeros centras „Karjeras“ Alytuje.

Šis sėkmingai veikiantis modelis turėtų paskatinti adekvačias investicijas į nacionalinės nuotolinio mokymosi platformos sukūrimą.

Kol kas pavieniui ir nesistemingai mūsų šalyje teikiamos tokios paslaugos Tarnybos iniciatyva bus sujungtos į vieną funkcionalų įrankį.

Jis taps priemone darbo ieškantiems asmenims neformaliu būdu didinti kompetencijas ir tapti/išlikti konkurencingiems pasikeitusioje darbo rinkoje.

Keturi stulpai

Kurdami tarnybos veiklos viziją išskyrėme keturis kertinius tikslus ir numatėme priemones jiems įgyvendinti. Štai šie tikslai bei mažesni tarpiniai uždaviniai, vedantys į jų įgyvendinimą.

PIRMASIS TIKSLAS

Teikti kokybiškas individualizuotas paslaugas, atsižvelgiant į kiekvieno kliento (darbdavio ir darbo ieškančio asmens) poreikius ir gebėjimus.

Tam, kad tai būtų pasiekta, turės būti įgyvendinta ilgalaikė ir jau kurį laiką vykstanti reforma – paslaugų teikimo klientams tobulinimas bei plėtra.

Šeši esminiai šio proceso punktai:

* Atnaujinti paslaugų teikimą darbo ieškantiems asmenims ir strategijas darbdaviams;

> **Mes tapsime nuolat besimokančia, lanksčia ir inovatyvia organizacija. Kad tai būtų įgyvendinta kuo anksčiau ir sėkmingiau, sieksime optimizuoti įstaigos valdymą**

* Kurti naujas paslaugas, į procesą įtraukiant klientus, darbuotojus ir kitas suinteresuotas šalis;

* Sukurti kompetencijų centrus, kad būtų optimizuotas funkcijų vykdymas ir paslaugų teikimas;

* Sukurti kompetencijomis grįstą tarpininkavimo įdarbinant sistemą;

* Toliau diegti ir skatinti atvejo vadybą, psichologinių paslaugų plėtrą;

Strategija 2025

* Peržiūrėti teisinę bazę ir optimizuoti ją nuotoliniam paslaugų teikimui.

Toliau bus plėtojama kokybės vadybos sistema. Tam prireiks šių procesų:

* Nuolatinės veiklos procesų peržiūros, standartizavimo ir tobulinimo;

* Nuolat sistemingai ieškoti galimybių supaprastinimo ir automatizuoti (robotizuoti) procesus, kad būtų dar labiau sumažinta administracinė našta klientams ir darbuotojams;

* Toliau horizontaliai diegti LEAN ir kitus nuolatinio darbo procesų efektyvinimo metodus.

ANTRASIS TIKSLAS

Tapti besimokančia, lanksčia ir inovatyvia organizacija.

Šio tikslo bus sunku arba net neįmanoma pasiekti, jeigu visų pirma nebus užtikrintas didesnis veiklos valdymo efektyvumas. Kad tai įvyktų, turės būti tęsiami šie procesai:

* Veiklos valdymo ir efektyvumo stebėsenos sistemos tobulinimas;

* Organizacijos atsparumo vidaus ir išorės rizikos veiksniams didinimas;

* Tvarių pokyčių valdymo sistemos sukūrimas.

Taip pat turės būti aktyviai ir nuolat tobulinamas žmogiškųjų išteklių valdymas:

* Parengiant žmogiškųjų išteklių valdymo strategiją;

* Sukuriant darbuotojų žinių, įgūdžių ir kompetencijų įvertinimo ir tobulinimo sistemą;

* Užtikrinant darbuotojų pamainumą;

* Kokybiškai ir kiekybiškai sustiprinant vidinę komunikaciją visuose Užimtumo tarnybos administracijos padaliniuose ir tarp padalinių;

* Užtikrinant priemones, įgalinančias nuotolinį kokybišką paslaugų teikimą. →

Strategija 2025

Besikeičianti Tarnyba nuolat tobulins savo komandos analitinius gebėjimus, sudarydama galimybes gauti naujų ekspertinių žinių apie savo kuruojamas sritis, profesines naujoves. Todėl tai bus daroma sistemingai:

* Optimizuojant darbuotojų kompetencijų tyrimus ir analizę – ypač intervencijų ar pokyčių poveikio vertinimo srityje;

* Glaudinant ryšius ir bendradarbiavimą su mokslo ir tyrimų institucijomis;

* Kuriant ir pagal poreikį atnaujinant inovacijų valdymo strategiją.

Sieksime naujų kontaktų ir ieškosime naujų partnerių, todėl turės būti atlikti šie darbai:

* Peržiūrėta ir atnaujinta partneryščių valdymo strategija;

* Parengta bendradarbiavimo su privačiomis įdarbinimo agentūromis strategija;

* Stiprinamas bendradarbiavimas su savivaldybėmis, nevyriausybinėmis organizacijomis ir kitais partneriais, ypač aktualu dirbant su labiausiai pažeidžiamomis visuomenės grupėmis;

* Siekiama glaudesnio bendradarbiavimo su darbdavių organizacijomis ir asocijuotomis struktūromis.

Toliau bus plėtojamas ilgametis tarptautinis bendradarbiavimas, užtikrinantis aiškesnę viso regiono ir Europos Sąjungos užimtumo tarnybų veiklos viziją bei ateities perspektyvas. Todėl bus įgyvendinamos šios užduotys:

* Skatinti grįžtamąją migraciją bendradarbiaujant su kitomis institucijomis;

* Rengti ir vykdyti tarptautinius projektus ieškant inovatyvių sprendimų, kad būtų tobulinamos bei modernizuojamos paslaugos klientams;

* Bendradarbiaujama su ES užimtumo tarnybomis, siekiant abipusio mokymosi pagrindu dalintis gerąja patirtimi ir inovacijomis;

* Toliau plėtojami ryšiai su Rytų partnerystės šalimis, siekiant perduoti joms savo patirtį ir auginant naujus partnerius ateičiai.

TREČIASIS TIKSLAS

Įgyvendinti Užimtumo tarnybos skaitmeninę transformaciją, kad IT sistema taptų pagrindiniu paslaugų teikimo kanalu.

Čia išskiriame du pirminius uždavinius, apimančius paslaugų skaitmenizavimą, kuris palaipsniui turės būti įgyvendintas visose institucijos grandyse:

* Sukūrus šiuolaikišką ir į naujus kliento lūkesčius bei poreikius orientuotą Užimtumo tarnybos informacinę sistemą žmonės galės kompiuterių bei kitų išmaniųjų įrenginių ir technologijų pagalba patogiai, lengvai naudotis daugeliu mūsų teikiamų paslaugų;

* Popierinius dokumentus palaipsniui turės galutinai (su retomis išimtimis) išstumti elektroniniai dokumentai.

KETVIRTASIS TIKSLAS

Stiprinti Užimtumo tarnybos, kaip šiandienos ir rytojaus darbo rinkos subalansavimo eksperto, poziciją – tapti nacionaliniu mokymosi visą gyvenimą veiklų koordinavimo centru.

Čia išskiriami du pagrindiniai uždaviniai. Tai – regioninių karjeros centrų plėtra ir nuotolinio mokymosi platformos sukūrimas.

> „Ateityje šios permainos transformuos daugumą Užimtumo tarnybos paslaugų. Palaipsniui bus automatizuoti procesai ar jų etapai, internetas taps pagrindiniu paslaugų teikimo kanalu. Mūsų prioritetas – nuoseklios ir motyvuotos investicijos į modernią informacinę sistemą bei darbuotojų ir klientų skaitmeninio raštingumo ugdymą“

UŽIMTUMO TARNYBA: VAKAR, ŠIANDIEN, RYTOJ

Organizacijos, kurią dabar vadiname Užimtumo tarnyba, istorija siekia šimtmetį. Ji prasidėjo po Pirmojo pasaulinio karo atkūrus Lietuvos valstybę. Tuo metu įsteigta Viešųjų darbų ir maitinimo ministerija turėjo rūpintis viešųjų darbų organizavimu nedirbantiems gyventojams ir kurti socialinius pagrindus. 1919 metais priimtas Darbo biržų įstatymas įpareigojo apskričių ir didesnių miestų savivaldybes steigti darbo biržas, o valsčių savivaldybes – darbo biržų skyrius.

Atkūrus nepriklausomybę 1991 metais, institucija įgyvendino valstybines gyventojų užimtumo garantijas darbo rinkoje, buvo diegiamos naujos valdymo, veiklos ir užimtumo formos.

Bendradarbiaujant su užsienio šalių užimtumo tarnybomis įgyvendinti projektai, kurie padėjo įkurti pagal jų modelius klientų aptarnavimo skyrius, įdiegti valdymą pagal tikslus, sukurti klientų aptarnavimo principus, mokyti personalą ir stiprinti materialinę bazę.

> **Per 30 nepriklausomybės metų organizacija buvo nuolat modernizuojama. Bendradarbiaujant su užsienio šalių užimtumo tarnybomis įgyvendinti inovatyvūs projektai**

Paslaugų kokybei gerinti nuo 2016 metų buvo keičiama struktūra, decentralizuotas viešojo administravimo funkcijų vykdymas sustiprinta specialistų, tiesiogiai aptarnaujančių klientus, atsakomybė už darbo rezultatus.

Šiuolaikinė Užimtumo tarnyba veikia nuo 2018 metų spalio 1 dienos, kai keliais etapais per trejus metus buvo pertvarkyta visa organizacijos (Lietuvos darbo biržos) veikla. Modernizavusi įstaigos valdymo procesus ir perskirsčiusi žmogiškuosius išteklius, daugiau išteklių sutelkė klientų aptarnavimo srityje, sumažino su klientais dirbančių specialistų darbo krūvį siekiant teikti individualesnes paslaugas.

Buvo sukurtos naujos į klientų poreikius orientuotos paslaugos (paramos mokymuisi priemonės, atvejo vadyba), stiprinama socialinė partnerystė, atsirado klientų aptarnavimo metodikos, tobulinama kokybės vadybos sistema, užtikrinamas optimalus ir skaidrus lėšų naudojimas.

Nuo 2018 metų buvo net 63 proc. sumažintas vadovaujančių darbuotojų skaičius, padidinus su klientais dirbančiųjų skaičių nuo 61 proc. iki 74 proc. Nemažai centrinio administracijos padalinio funkcijų perkelta į regionus.

Užimtumo tarnyba paslaugas klientams teikia 5 klientų aptarnavimo departamentuose – Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, kurie apima visas šalies savivaldybes. Jų pagrindiniai uždaviniai yra užtikrinti darbo rinkos paslaugų teikimą darbo ieškantiems asmenims ir darbdaviams bei priemonių įgyvendinimą derinant darbo rinkos pasiūlą ir paklausą. Šalyje 45 jaunimo darbo centrai teikia paslaugas nedirbančiam, besimokančiam jaunimui profesinio orientavimo, profesijos įgijimo ir įdarbinimo klausimais.

Užimtumo tarnybos veiklos tikslas – didinti darbo ieškančių asmenų gebėjimus siekiant tvaraus užimtumo ir padėti darbdaviams rasti tinkamų darbuotojų. Registruotas klientas iš karto gauna jam reikalingą paslaugą – išsiaiškinama konkreti žmogaus situacija, jo įsidarbinimo galimybės ir lūkesčiai, teikiamos aktualios konsultacijos ir, reaguojant į situaciją darbo rinkoje, ieškomas tvariausias užimtumo sprendimas. Visas integravimo į darbo rinką procesas orientuotas į greitą ir tvarų įdarbinimą, darbo rinkos analizę.

271 000

Tiek 2020 metais darbo neturinčių žmonių buvo aptarnauta Užimtumo tarnyboje iki gruodžio mėnesio

Aptarnavimo srityje, įgyvendinus pokyčius, teikiamos individualios paslaugos darbo ieškantiems ir darbdaviams – su sunkiai integruojamais į darbo rinką asmenimis, neįgaliaisiais, ilgalaikiais bedarbiais dirba 47 atvejo vadybininkai, taip pat psichologai ir teisininkai, darbdaviai taip pat turi 88 „asmeninius“ vadybininkus. Klientams daugiau teikiama el. paslaugų – el. parašas, registracija internetu 24/7. Dvejus metus veikiantis Skambučių centro 1883 konsultacijų skaičius šiais metais išaugo 4,2 karto – kasdien aptarnaujama iki 1068 klientų visoje šalyje.

Didinant darbo neturinčių asmenų įtraukimo į darbo rinką aprėptį, naujos ESF priemonės buvo ir yra skirtos jaunimui, ilgalaikiams ir →

nekvalifikuotiems bedarbiams, kuriems dėl prarastų įgūdžių sunku įsitvirtinti darbo rinkoje. Nuo įstojimo į ES (2004 metais), projektų parama pasinaudojo daugiau nei 300 tūkst. darbo ieškančių žmonių. Jie įgijo darbo rinkoje paklausias profesijas ar kompetencijas. Neįgalieji, dirbantys socialinėse įmonėse, ES projektų dėka išsaugojo darbą. Mobilumo programos padėjo įsitvirtinti darbo vietose tiems žmonėms, kurie gyvena atokesnėse vietovėse.

Šiuo metu Užimtumo tarnyba yra dviejų svarbių europinių struktūrų – ES valstybinių užimtumo tarnybų tinklo tarybos ir EURES tinklo narė bei prisideda prie glaudesnio valstybinių įdarbinimo tarnybų bendradarbiavimo ir vienos iš pagrindinių ES laisvių – laisvo asmenų judėjimo užtikrinimo.

ES valstybinių užimtumo tarnybų tinkle bendradarbiaujama siekiant abipusio mokymosi pagrindu dalintis gerąja patirtimi ir inovacijomis, išorinis vertinimas padeda tobulinti paslaugas pagal rekomendacijas, siekiama pritaikyti inovatyvius kitų šalių tarnybų sprendimus savo veikloje. Partnerystė ir keitimasis gerąja praktika vykdoma dalyvaujant PES BALTIC veiklose tarp Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybinių užimtumo tarnybų. Pandemijos laikotarpiu nuolatos palaikomas ryšys dėl COVID-19 priemonių efektyvumo, darbo rinkos ir kitais klausimais.

Toliau plėtojamas bendradarbiavimas su Rytų partnerystės šalimis perduodant savo patirtį Moldovos, Armėnijos, Gruzijos, Ukrainos, Azerbaidžano valstybinėms užimtumo tarnyboms. Siekiant prisidėti prie darnaus vystymosi tikslų yra kuriamas informacinis paketas Baltarusijos piliečiams apie atvykimo ir darbo sąlygas Lietuvoje. Bendras projektas dabar rengiamas su Stambulo miesto (Turkija) savivaldybe, kuriai Lietuvos užimtumo tarnyba perduos savo patirtį darbo su klientais srityje.

Užimtumo tarnyba koordinuoja EURES Lietuva interneto tinklalapį, teikiantį informaciją apie laisvą darbuotojų judėjimą, darbo ir gyvenimo sąlygas ES šalyse.

DARBDAVIAI – PAGRINDINIS PARTNERIS DARBO RINKOJE

3,8 mln. laisvų darbo vietų įregistruota nuo organizacijos veiklos pradžios 1991 metais, vidutiniškai kasmet bendradarbiaujama su daugiau kaip 60 proc. šalyje veikiančių įmonių. Verslas visoje šalyje nuo 1991 metų, pasinaudojęs valstybės per Užimtumo tarnybą teikiama parama, įsteigė apie 23 tūkst. naujų darbo vietų. 2001–2020 metais sukurta 7,1 tūkst. darbo vietų aukščiausio nedarbo teritorijose.

Vienas pagrindinių Užimtumo tarnybos tikslų – atliepti kiekvieno šalies regiono darbo rinkos poreikius, o tai įmanoma padaryti tik privačios ir viešosios partnerystės pagrindu. Naujų investuotojų pritraukimas, patrauklių darbo vietų sukūrimas – tai Užimtumo tarnybos ir vietos verslo bei savivaldos bendras tikslas.

„Daugelis šalies įmonių jau susidūrė su ketvirtosios pramonės revoliucijos iššūkiais, diegia naujausias technologijas, automatizuoja rutinines darbo vietas ir sparčiai nyksta techniniai, monotoniniai darbai. Dėl ketvirtosios pramonės revoliucijos keičiasi įgūdžiai, reikalingi darbui atlikti. Skaitmenizacija liečia praktiškai visas sritis, ir kompiuterinis raštingumas yra vienas kertinių įgūdžių dabartinėje darbo rinkoje.

Kasmet auga kvalifikuotų darbuotojų poreikis ir mažėja pasiūlymų nekvalifikuotam darbui – du trečdaliai laisvų darbo vietų tenka kvalifikuotai darbo jėgai“, – sakė Užimtumo tarnybos direktorė Inga Balnanosienė.

Šiuo metu itin aktualus darbuotojų perkvalifikavimas, kuris padėtų užtikrinti, kad žmonės turėtų išsilavinimą, kvalifikaciją ir įgūdžius, tenkinančius šiandienos besikeičiančios darbo vietos reikalavimus ir padėtų ruoštis ateities darbams, kurie dar neegzistuoja.

Analizuojant pastarųjų metų darbo jėgos paklausą, stebimi žymūs pokyčiai: 2014–2018 metų laikotarpiu 20–28 proc. sumažėjo parduotuvių pardavėjų, sunkiasvorių sunkvežimių vairuotojų, siuvėjų poreikis, tačiau 72–86 proc. išaugo statybos inžinerijos technikų, mažmeninės ir didmeninės prekybos vadovų, miestų ir kelių eismo planuotojų, ikimokyklinio ugdymo mokytojų poreikis, taip pat 32–39 proc. didėjo statybos, elektronikos inžinierių paklausa.

Prognozuojama, kad ilguoju laikotarpiu Lietuvoje ir kitose ES šalyse 2016–2030 metais sparčiausiai paklausa augs žinioms imliuose paslaugų sektoriuose.

Aukštųjų technologijų ekonomika Europos Sąjungoje vidutiniškai augs 7,4 proc., Lietuvoje numatomas 16,4 proc. didėjimas. →

Verslas visoje šalyje nuo 1991 metų, pasinaudojęs valstybės per Užimtumo tarnybą teikiama parama, įsteigė apie 23 tūkst. naujų darbo vietų

Darbdavių poreikiams tenkinti veikia naujos užimtumo rėmimo priemonės – tai dirbančių asmenų perkvalifikavimas, kompetencijų pripažinimas, įdarbinimas pagal pameistrystės darbo sutartį, stažuotė. Galimybes mokytis turi ir dirbantieji, jei įmonė po darbuotojo profesinio mokymo planuoja jį perkelti į aukštesnes pareigas. Patvirtintas aukštą pridėtinę vertę kuriančių kvalifikacijų ir kompetencijų sąrašas. Tai padės kryptingai organizuoti profesinį mokymą ir pameistrystę, prioritetą teikiant aukštos pridėtinės vertės kvalifikacijoms ir kompetencijoms įgyti.

Norintys persikvalifikuoti orientuojami įgyti reikalingas verslui profesines kvalifikacijas. Vis aktyviau klientai renkasi profesijas, susijusias su naujausiomis technologijomis ir šalies ūkiui kuriančiomis pridėtinę vertę – programinės įrangos testuotojo, metalo apdirbimo staklininko, metalų suvirintojo bei pjaustytojo elektra ir dujomis, multimedijos paslaugų teikėjo, Java programuotojo, žiniatinklio programuotojo ir kt. Šias profesijas per devynis mėnesius ryžosi įgyti dvigubai daugiau asmenų (289), palyginti su 2019 metais.

Auganti IT specialistų paklausa kelia iššūkius. Informacijos ir ryšių srityje šiemet ji fiksuojama 3,3 proc. didesnė nei 2019 metais, pateikta beveik tūkstantis darbo pasiūlymų. Daugiausia IT srities darbo pasiūlymų pateikė kitų sektorių įmonės, kurių veikla nėra tiesiogiai susijusi su IT

produktais – 20 proc. visų laisvų darbo vietų buvo iš didmeninės ir mažmeninės prekybos įmonių. IT specialistų tarp darbo ieškančių asmenų Užimtumo tarnyboje yra du kartus daugiau nei darbo pasiūlymų, tačiau darbdavių poreikis patenkintas iš dalies – užpildyta kas antra pasiūlyta laisva darbo vieta. Daugumа galimų pretendentų neturi darbo patirties ir reikalingų kompetencijų.

Lietuvoje daugiau kaip pusei darbo ieškančių asmenų – 56,4 proc. – nepakanka skaitmeninio raštingumo įgūdžių (pernai – 61,2 proc.). Daugiau nei pusė darbdavių prie reikalavimų darbuotojams nurodė darbo kompiuteriu įgūdžius – 45 proc. skelbimų ieškant specialistų ir technikų ir 10 proc. – kvalifikuotų darbininkų. Kartu su ilgamete socialine partnere asociacija „Langas į ateitį“ šalyje vykdomas projektas, kuriuo darbo ieškantiems asmenims, ypač regionuose, siūloma dalyvauti nemokamuose įvairių lygių skaitmeninio raštingumo mokymuose. „Prisijungusi Lietuva“ mokymus jau baigė beveik 9,9 tūkst. Užimtumo tarnybos klientų.

Bendradarbiaujama su 64,3 proc. šalyje veikiančių įmonių (69 tūkst. šalies darbdavių). Užimtumo tarnyba siūlo didžiausią Lietuvoje laisvų darbo vietų duomenų bazę, kurioje darbdaviai per metus įregistruoja per 200 tūkst. darbo pasiūlymų. Interneto svetainėje www.uzt.lt veikia nemokama darbo paieškos ir pasiūlos sistema. Nuolat palaikomi bendradarbiavimo ryšiai su 527 strateginiais darbdaviais iš didmeninės ir mažmeninės prekybos, apdirbamosios gamybos, administracinės ir aptarnavimo veiklos bei statybos tinkamų darbuotojų atrankos srityje.

Darbdaviai šiemet įregistravo 187,6 tūkst. laisvų darbo vietų. Iki lapkričio

„Sumažinta administracinė našta darbdaviams, įgyvendinantiems aktyvios darbo rinkos politikos priemones“

8266 darbdaviai dalyvauja aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse (2019 metais – 9365).

Iš jų – 1206 įmonių pasirengs trūkstamų darbuotojų padedant paramos mokymuisi (profesinio mokymo, pameistrystės, stažuotės) priemonėms.

Šiais metais ypač populiari mobilumą skatinanti priemonė – parama judumui, kurią rinkosi daugiau nei dvigubai įmonių, palyginti su pernai – 1260. Darbdaviai atviroje darbo rinkoje šiais metais įdarbino 5809 negalią turinčius asmenis (2019 metais – 5862). Daugiau darbdavių (28,4 proc.) įdarbino neįgaliųjų į naujai įsteigtas darbo vietas (pernai – 18,2 proc.), 64,9 proc. – jaunimą iki 29 metų ir 50+ – 16 proc.

Parama darbo vietoms steigti per dešimt šių metų mėnesių iš viso pasinaudojo 282 darbdaviai (2019 metais – 303). Įgyvendinta nauja partnerystės forma: darbdaviai dalyvauja Užimtumo tarnybos valdyme – Trišalėje taryboje prie Užimtumo tarnybos.

Sumažinta administracinė našta darbdaviams, įgyvendinantiems aktyvios darbo rinkos politikos priemones – su tuo susijusią dokumentaciją darbdaviai gali pateikti pasirašę el. parašu, todėl nereikia teikti popierinių dokumentų. →

Darbo rinkos tendencijos: pokyčiai ir prognozės

Nuo įstaigos įkūrimo pradžios 1991 metais Užimtumo tarnyba aptarnavo 7,8 mln. darbo ieškančių klientų. Kasmet darbo rinkos paslaugos suteikiamos vidutiniškai 260 tūkst. asmenų, iš jų – daugiau nei 60 proc. (šiemet dėl karantino – 47,8 proc.) suteiktas lūkesčius ir galimybes atitinkantis užimtumas.

Darbo ieško kas trečias jaunesnis nei 29 metų, kas ketvirtas – vyresnis nei 50 metų gyventojas. Šiemet per 10 mėn. kreipėsi 290 tūkst. darbo neturinčių asmenų. Šalyje paskelbus ekstremalią situaciją ir karantiną, jau kovo pabaigoje pradėjo augti nedarbas. Iki pandemijos fiksuotas 9,1 proc. registruotas nedarbas per keletą dienų pakilo iki 10,5. Daugiausiai darbo neteko žmonės iš turizmo įmonių, maitinimo įstaigų, viešbučių, grožio salonų. Jie buvo priversti kreiptis valstybės paramos.

Lapkričio 1 d. Lietuvoje registruota 256,8 tūkst. darbo ieškančių asmenų – 120,8 tūkst. daugiau nei prieš metus ir 95,2 tūkst. daugiau nei šių metų kovo 1 d. Registruotas nedarbas nuo kovo 1 d. išaugo 5,5 proc. iki 14,9 proc.

Per devynis mėn. tarp klientų 36,9 proc. asmenų neturėjo profesinio pasirengimo – tai 3,6 proc. daugiau nei 2019 metais tuo pačiu laikotarpiu. Aukštąjį universitetinį išsilavinimą buvo įgiję 13,3 proc., koleginį arba aukštesnįjį – 13,9 proc. Šių asmenų skaičius padidėjo atitinkamai 0,4 ir 0,3 proc. punkto. Profesinį pasirengimą turinčių asmenų dalis mažėjo 4,3 proc. punkto.

Šiais metais išaugusiam besiregistruojančių asmenų skaičiui įtakos turėjo karantino ir ekstremalios situacijos metu pakitęs verslo gyvybingumas, darbdavių persvarstytos veiklos perspektyvos, optimizuotos funkcijos ir peržiūrėtos darbo jėgos apimtys. Rudenį didėjantis nedarbas susijęs su mažėjančiais sezoniniais darbais žemės ūkyje, miškininkystėje ir statyboje. Daugiau kreipiasi asmenų, dirbusių pagal terminuotas darbo sutartis.

Nedarbo augimui įtakos turėjo ir nuo birželio mokamos darbo paieškos išmokos. Todėl augo buvusių neaktyvių darbo rinkoje asmenų dalis bei daugiau registravosi studentų.

Dėl COVID-19 susiklostė išskirtinio neapibrėžtumo sąlygos darbo rinkoje – tai sąlygojo laisvų darbo vietų mažėjimą ir darbo neturinčių asmenų skaičiaus augimą. Darbo ieškančių asmenų ir laisvų darbo vietų disbalansas sąlygoja situaciją, kai įsidarbinti tampa vis sunkiau.

Karantino metu kai kurios verslų šakos (paslaugų, aptarnavimo srityse) buvo visiškai sustabdytos. Paslaugų sektoriaus verslai, tikėtina, pasibaigus karantinui atsigaus lėčiau nei mažiau krizės paliesti.

€ 742 mln.

Tiek 2020 m. buvo išmokėta karantino pasekmių mažinimo priemonėms iki gruodžio 1 d.

Darbo rinkos pokyčius sąlygoja įvairūs veiksniai: ekonominė situacija šalyje, reikalavimai laisvai darbo vietai, darbdavių galimybės rasti reikiamos kvalifikacijos darbuotoją ir pan.

Stebint tendencijas tik karantino laikotarpiu, sunku numatyti, kurios profesijos turės didžiausią paklausą ir kurios taps nepaklausiomis. Laisvų darbo vietų dinamika nepalanki žemos kvalifikacijos darbuotojams – jie rinkoje greičiausiai netenka darbo ir sunkiau susiranda kitą. Neturinčių profesinio pasirengimo asmenų išaugo beveik 18 proc., palyginti su 2019 metais.

Stebint daugiametes pasaulines ir Lietuvos darbo rinkos tendencijas, pamažu aiškėja viena labai įdomi tendencija.

Darbdaviai vis dažniau ieško darbuotojų ne pagal konkrečias specialybes, bet tarp reikalavimų įvardija įgūdžius ir žinias, kurių tikisi iš naujo darbuotojo.

Profesijos tampa vis labiau neapibrėžtos, viena pareigybė dažnai apima kelioms profesijoms būdingus įgūdžius. Kita tendencija – tobulėjant pramonei ir apskritai modernėjant ekonomikai judama link rutininių darbų automatizavimo, t. y. nyksta techniniai, monotoniniai darbai.

Labiausiai darbo jėgos paklausos didėjimą lems poreikis pakeisti į pensiją išeinančius darbuotojus. O naujų darbo vietų kūrimą (ir esamų naikinimą) nulems technologinė kaita.

Analizuojant ateities darbo vietas Lietuvoje 2016–2030 metais prasčiausias įsteigtų/likviduotų darbo vietų balansas numatomas paslaugų sektoriaus darbuotojams ir pardavėjams. Tai lemia kai kurių paslaugų perkėlimas į internetinę erdvę, populiarėjanti internetinė prekyba, savitarnos vietų steigimas. Gamybos procesų robotizavimas, kompiuterizavimas mažins įrengimų ir mašinų operatorių poreikį.

Užimtumo tarnybos strateginės veiklų kryptys

Tarptautinis bendradarbiavimas

- Europos Sąjungos valstybinių užimtumo tarnybų tinklas
- Bendri projektai su Tinklo narėmis
- Gerosios patirties sklaida Rytų partnerėms

Vakarai

- Bendradarbiavimas su Europos Sąjungos valstybinių užimtumo tarnybų tinklo narėmis, siekiant abipusio dalijimosi gerąja patirtimi bei inovacijomis
- PES BALTIC veiklos tarp Lietuvos, Latvijos ir Estijos
- Lietuvos Užimtumo tarnybos darbuotojų įtraukimas į Tinklo lyginamosios analizės ekspertų komandas, vykdant išorės vertinimus
- Tarptautinių projektų rengimas ir vykdymas ieškant inovatyvių sprendimų paslaugoms tobulinti ir modernizuoti

Rytai

- Gerosios patirties perdavimas Rytų partnerėms paslaugų darbo ieškantiems asmenims kokybės gerinimo, paslaugų skaitmenizavimo ir kokybės vadybos srityse
- Informacinis paketas Baltarusijos piliečiams: atvykimas, gyvenimo ir darbo sąlygos Lietuvoje
- Projektas Azerbaidžano Valstybinei užimtumo tarnybai modernizuoti (kartu su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Austrijos ir Švedijos užimtumo tarnybomis)

EURES Lietuva

- Ekspertinių žinių perdavimas ES/EEE šalims grįžtamosios migracijos tema
- #EURES25: lietuvio sėkmės istorija – tarp trijų geriausių Europoje
- EURES Lietuva – Švedijos Užimtumo tarnybos projekto „Tavo pirmasis EURES darbas“ partnerė
- EURES tinklas plečiasi: sukurta galimybė prie EURES tinklo prisijungti partneriams
- Virtualios renginių platformos pritaikymas organizuojant Europos darbo dienas →

Lyginamoji analizė: idealiojo modelio link

Užimtumo tarnybos narystė Europos Sąjungos valstybinių užimtumo tarnybų tinkle – reikšmingas indėlis į įstaigos veiklos kokybės gerinimą. Tam itin pasitarnauja nuo 2015 metų pradėta taikyti lyginamosios analizės metodika, leidžianti šalims narėms pasitikrinti, kiek jų situacija atitinka idealųjį užimtumo tarnybos kokybiško veikimo modelį.

Šis modelis paliečia visas užimtumo tarnybų sritis: valdymo procesą, procesų standartizavimą ir jų valdymą, darbą su darbdaviais ir darbo ieškančiais, įrodymais grįstą paslaugų kūrimą, partnerystę, žmogiškuosius išteklius ir biudžetą, pokyčių bei krizių valdymą.

„Vertinimas prasideda nuo to, kad, pirmiausia, patys turime palyginti mūsų Užimtumo tarnybos veiklą ir procesus su idealiojo atvejo aprašymais ir racionaliai ties kiekvienu vertinamu rodikliu, objektu ar procesu įsirašyti sau balą šešiabalėje sistemoje. Įsivertinimą reikia pagrįsti dokumentais, sistemomis, teikiamų paslaugų aprašymais“, – apie analizę pasakoja Užimtumo tarnybos direktoriaus pavaduotojas Gytis Darulis.

Toliau vertinimą atlieka mokslininkai ekspertai, Europos Komisijos ir kitų šalių užimtumo tarnybų atstovai. Remiantis jų rekomendacijomis ir pasiūlymais, nustatomos sritys, kurias tikslinga stiprinti siekiant geresnių rezultatų ateityje. Tam pasitelkiama geroji Tinklo narių praktika. Tiesa, Lietuvos Užimtumo tarnyba ne tik naudojasi ekspertiniais kitų šalių patarimais, bet juos tam tikroms valstybėms gali suteikti ir pati.

Kokias rekomendacijas galime teikti Tinklo šalims?

PERKVALIFIKUOTI, ŠVIESTI, ĮKVĖPTI

Apie mokymosi visą gyvenimą svarbą girdime nuolat, tačiau šioje srityje vis dar pritrūksta sistemiškumo. Pavienių iniciatyvų, tokių kaip profesinis orientavimas ir konsultavimas mokyklose, universitetų karjeros centrai, teikiantys studentams informaciją apie kompetencijų portfelio surinkimą bei neformaliu būdu įgytų įgūdžių ir savybių susisteminimą – neužtenka.

Su kuo žmonės susiduria vėliau? Pandemijos metu ar esant kitokio pobūdžio krizei jiems staiga tenka persiorientuoti į kitą veiklą, prisitaikyti prie pakitusių sąlygų. Pavyzdžiui, nuotolinio darbo, IT technologijų naudojimo, savarankiškumo, disciplinos. Šių kompetencijų labai dažnai pristinga, o to priežastys – akivaizdžios. Jos nebuvo ugdomos nuo vaikystės, o ilgainiui, dirbant nuolatinį darbą, darbuotojas nebejaučia poreikio šių kompetencijų ugdyti. Daug svarbesnės tampa dalykinės kompetencijos ir pavestos užduotys.

Karjeros centrai – ne tik jaunimui

Užimtumo tarnyba kartu su partneriais dalyvauja Europos socialinio fondo projekte, kurio metu Lietuvoje bus įsteigti šeši regioniniai karjeros centrai. Jie bus kuriami pagal Alytaus mieste egzistuojančio karjeros centro „Karjeras“ modelį. Pavadinimas „Karjeras“ asocijuojasi su įvairiausiomis iškasenomis, naudingų medžiagų sukaupimu, taigi – atliepia savo paskirtį.

Alytaus „Karjeras“ skirtas jaunuoliams. Užsukę čia jie gali gauti konsultaciją karjeros ir darbo paieškos klausimais, pasinaudoti psichologo pagalba.

„Karjeras“ teikti paslaugas po vienu stogu sutelkė tris įstaigas – savivaldybę, Užimtumo tarnybą ir Jaunimo reikalų departamentą.

Rodikliai ir veiklos vertinimas parodė, kad centras veikia puikiai, kad jame dera bendradarbiavimo pagrindu kuriama veikla, ir visi partneriai įneša lygiavertį indėlį. Tai sąlygojo sprendimą pasinaudojant Europos socialinio fondo parama įkurti šešis, o netolimoje ateityje – dar 5 tokius karjeros centrus. Iš viso – 11.

Kiekvienas partneris geranoriškai bendradarbiaudamas dalį savo darbuotojų laiko skirs veiklai karjeros centre. Tai yra – dalis laiko būtų dirbama toje erdvėje, kurioje yra sutelktos paslaugos. →

„Užimtumo tarnyba ateityje taptų šių centrų kuratoriumi, sutelkiančiu tiek savivaldą, tiek jaunimo reikalų, tiek verslo pradžios konsultacijas teikiančias nevyriausybines organizacijas ar kitas įstaigas po vienu stogu. Kad bet kokio amžiaus žmogus, bet kuriame regione galėtų gauti paslaugas: nuo elementarios konsultacijos karjeros klausimais iki kompetencijų portfelio sudarymo, kompetencijų pripažinimo, psichologo konsultacijos, padėsiančios pasirinkti karjeros kelią," – ateities planais su skaitytojais dalijosi Užimtumo tarnybos direktorė Inga Balnanosienė.

Naujuose centruose didelis dėmesys bus skiriamas informacinių technologijų panaudojimui: siekiamybe išlieka naujausių informacinių įrankių profesinio orientavimo ir karjeros planavimo srityse pritaikymas.

Ilgainiui šie karjeros centrai pakeis jaunimo darbo centrus. Pastarieji savo funkciją jau atliko, kuomet fiksuotas aukštas jaunimo nedarbas ir didžioji paslaugos gavėjų dalis buvo būtent jaunimas. „Tuo laikotarpiu jaunimo darbo centrai buvo labai svarbūs, tačiau dabar karjeros planavimas ir karjeros planavimo kompetencijų ugdymas aktualus bet kurio amžiaus klientui. Pokyčiai darbo rinkoje, ekonominiai pokyčiai vyksta itin greitai, todėl įvairaus amžiaus žmonės turi prie jų prisitaikyti", – pabrėžė I. Balnanosienė.

Mokausi per nuotolį

Užimtumo tarnyba bendradarbiauja su viena geriausių tarptautinėje erdvėje internetinių mokymų platformų. Coursera.org – šiuolaikiškas būdas mokytis. Juo naudojasi net 70 mln. vartotojų. Žmonės internetu įgyja (ar padidina turimą) kvalifikaciją. Mokymo programas sudaro net 200 įvairių pasaulio universitetų ir profesinių mokyklų.

Daugiausia kursų pateikiama anglų kalba, tačiau kai kurie jų yra išversti ir į kitas kalbas arba turi subtitrus. Kursai Coursera.org platformoje gali trukti nuo kelių iki kelių šimtų valandų. Jie vyksta nuotoliniu būdu ir yra įrašyti vaizdo bibliotekoje, todėl klientams prieinami bet kada ir bet kur. Išklausius kursą ir išlaikius baigiamąjį testą išduodamas sertifikatas.

Užimtumo tarnyba nuo 2020 metų birželio iki lapkričio išsiuntė 45 455 kvietimus norintiems nemokamai mokytis Coursera.org platformoje.

Tai – vienas geriausių rezultatų pasaulyje. Lietuva šioje srityje pralenkė gerokai didesnes ir turtingesnes valstybes. Mokydamiesi mūsų šalies gyventojai praleido 225 626 valandas. Jie baigė 11 798 kursus. Mažiausiai vieną kursą pradėjo 23 636 asmenys.

Daugiausiai lietuvių susidomėjimo sulaukė „Programavimas visiems (darbo pradžia su „Python“)“, „Excel“ pagrindai verslui“, „Kaip išmokti: priemonės įsisavinti sudėtingus dalykus“, „Dalykiniai el. laiškai anglų kalba“ ir „Geros savijautos mokslas“. →

Vieną populiariausių programų tarp lietuvių – „Excel“ pagrindai verslui“ – pasirinko sostinėje gyvenanti Lina. Tai buvo pirmieji Linos nuotoliniai mokymai.

Jie moteriai paliko tik teigiamus įspūdžius: „Neturėjau jokių žinių apie „Excel“, o štai dabar jau galiu dirbti su pagrindinėmis funkcijomis. Kurse informacija pateikiama labai aiškiai, ją papildo įdomūs vaizdo įrašai ir testai. Baigusi šiuos kursus, pradėjau kitus”.

Štai Mantas iš Vilniaus baigė „Neuroninių tinklų ir gilaus mokymosi“ kursą, trukusį apie 2 savaites. Kurso metu vyras išmoko dirbtinio intelekto technologijos pagrindų ir net sukonstravo veikiantį neuroninį tinklą. „Dirbtinio intelekto sritis visada buvo mano aistra, tačiau pats tikriausiai niekada nebūčiau ryžęsis į ją investuoti. Tai geriausia iniciatyva iš Užimtumo tarnybos pusės šiuo visiems sudėtingu periodu“, – mintimis dalinosi Mantas.

Dviejų mokymosi programų sertifikatus – „Interneto svetainių kūrimas su „React“ ir „Serverio plėtra su „NodeJS“, „Express“ ir „MongoDB“ – jau yra gavusi Gerda iš Kauno. 80 valandų mokymams skyrusi moteris džiaugiasi rezultatu: „Stipriai praplėčiau programavimo žinias. Jos padės geriau atlikti darbą, o galbūt ateityje ir persikvalifikuoti į programuotojo poziciją. Ačiū už šią nuostabią galimybę!“ – džiaugėsi Gerda.

Vilnietis Erminas jau baigė mokymo programą „HTML, CSS ir „Javascript“ žiniatinklio kūrėjams“, planavo dar dvi – „Daiktų interneto programavimas“ ir „Galios elektronika“. Pastarasis kursas vyrą įkvėpė šios srities žinių siekti ir ateityje: „Tai yra elektronikos inžinieriaus magistro lygio kursas, paimtas iš nuotolinės diplomo programos. Jis tinka mažai auditorijai, nes jame – labai daug aukštosios inžinerinės matematikos. Šis kursas mane paskatino netolimoje ateityje siekti „online“ diplomo“.

Ambicija – sukurti naują platformą

- **Siekiame, kad mokymo programų pasirinkimas, kurį siūlome klientams finansuodami profesinį mokymą, būtų ne tik platus, bet ir kokybiškas. Bendradarbiaujant su kitomis institucijomis daug dirbama plėtojant profesinio mokymo sistemą šalyje.**

- **Lankstumu ir greitu prisitaikymu prie darbo rinkos pokyčių pasižymi neformalusis profesinis mokymas ar suaugusiųjų švietimas. Nuo 2020 metų sausio į Užimtumo tarnybos finansuojamų mokymo programų sąrašą įtrauktos naujos kartos neformaliojo profesinio mokymo programos, įvertintos švietimo srities ekspertų.**

- **Pandemija išryškino nuotolinio mokymo plėtros poreikį, todėl ateityje svarstoma sukurti nuotolinio mokymo platformą.**

- **2020 metais pameistrio darbo užmokesčio kompensacijos procentas padidintas nuo 40 iki 70 proc., taip pat padidintas kompensacijos maksimalus dydis nuo 1 iki 1,5 MMA bei įteisintas paskirto profesijos meistro, pameistrio darbinės veiklos ir praktinio mokymo organizavimo ir koordinavimo išlaidų kompensavimas.**

- **Taip pat startavo nauja mokymo programų administravimo duomenų bazė, sudaranti sąlygas mokymo teikėjams pradėti naudotis elektroninėmis Užimtumo tarnybos paslaugomis, patogiau teikti mokymo programas.**

- **2020 metų lapkritį patvirtintas aukštą pridėtinę vertę kuriančių kvalifikacijų ir kompetencijų sąrašas, kuris buvo parengtas bendradarbiaujant su VšĮ „Investuok Lietuvoje“, asociacija „Žinių ekonomikos forumas“, Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centru, Ekonomikos ir inovacijų, Socialinės apsaugos ir darbo bei Švietimo, mokslo ir sporto ministerijomis.**

Keliamės į virtualią erdvę

Kas trečia Užimtumo tarnybos teikiama paslauga yra visiškai skaitmenizuota. Likusios – skaitmenizuotos iš dalies. Per artimiausius 3–4 metus turėtų įvykti Užimtumo tarnybos skaitmeninė transformacija, kuri atlieps šiuolaikinio Užimtumo tarnybos kliento ir jam padedančio Užimtumo tarnybos darbuotojo poreikius – visos šiuo metu fiziškai teikiamos paslaugos bus perkeltos į elektroninę erdvę.

Darbo ieškantis žmogus užsiregistruoti Užimtumo tarnyboje gali bet kuriuo paros metu 7 dienas per savaitę. Ši elektroninė paslauga ne tik padeda sureguliuoti darbo ieškančių asmenų srautus skyriuose, bet ir pagreitina pagrindinės paslaugos – tarpininkavimo įdarbinant – asmeniui suteikimą.

Užsiregistravęs elektroniniu būdu žmogus atlieka ir tolesnius žingsnius: pateikia sutikimą tvarkyti asmens duomenis, susipažįsta su savo teisėmis, pareigomis, registracijos Užimtumo tarnyboje sąlygomis ir tai patvirtina. Dar daugiau: klientas elektroniniu būdu gali pateikti prašymą gauti nedarbo socialinio draudimo išmoką.

Per kelerius artimiausius metus bus sukurta į šiuolaikinį vartotoją orientuota, lanksti, moderniausius technologinius, ergonominius ir vizualinius rinkos standartus atitinkanti Užimtumo tarnybos informacinė sistema. Tokia sistema leis visas šiuo metu fiziškai teikiamas paslaugas organizuoti elektroniniu būdu. Nuo darbo rinkos nenutolusiems ir kompiuterinio raštingumo pagrindus turintiems Užimtumo tarnybos klientams tai bus pagrindinis paslaugų teikimo kanalas.

Sistema apims ne tik visas įstaigos teikiamas paslaugas, bet ir visas darbo ieškančiųjų socialines grupes, taip pat neįgalius asmenis, visus paslaugomis besinaudojančius darbdavius, taip pat socialines įmones ir sudarys vieningą skaitmeninį įrankį, leisiantį organizuoti veiklą ir vykdyti procesus.

Virtualioje erdvėje bus galima:
- sudaryti ir tvirtinti individualius užimtumo veiklos planus;
- išduoti ir grąžinti pasiūlymus įsidarbinti;
- vykdyti individualias ar grupių konsultacijas ir informacinius renginius;
- pasirašyti ir koreguoti aktyvių darbo rinkos priemonių ir kitų priemonių sutartis.

Dėl to pagreitės paslaugų teikimo laikas. Pavyzdžiui, individualus užimtumo veiklos planas bus sudaromas ir pasiūlomas per kelias dienas, kai šiuo metu tai gali užtrukti iki 1 mėnesio.

Visgi dalis Užimtumo tarnybos klientų yra atitolę nuo darbo rinkos. Jiems informacinės technologijos dažniau gali sukelti kliūčių nei tapti privalumu. Todėl nepriklausomai nuo ambicingų vieningos informacinės sistemos kūrimo planų, jiems visuomet bus skiriamas individualius kliento poreikius atliepiantis Užimtumo tarnybos darbuotojų aptarnavimas.

Specialistai galės dar daugiau laiko ir dėmesio skirti labiausiai nuo darbo rinkos nutolusiems darbo ieškantiems asmenims. Skaitmenizavus procesus, bus sukurtos palankesnės sąlygos efektyviau bendradarbiauti su vietos savivalda ir socialiniais partneriais.

centrinė administracija Vilniuje

5 klientų aptarnavimo departamentai didžiuosiuose šalies miestuose

70 klientų aptarnavimo skyrių, veikiančių visose šalies savivaldybėse

didžiausias padalinys – Kauno klientų aptarnavimo departamentas

Užimtumo tarnyba: skaičiai ir faktai

iš viso – 1445 darbuotojai*

iš jų 173 dirba Užimtumo tarnybos įgyvendinamuose projektuose

vidutinis darbuotojų amžius – 47 metai

didžioji dalis darbuotojų – per 90 proc. – moterys

* 2020 m. spalio duomenys

Užimtumo tarnyba
prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

Geležinio Vilko g. 3A, LT-030131 Vilnius

Tel. 1883, el. paštas info@uzt.lt

Šį leidinį galite atsisiųsti adresu
www.uzt.lt

Ten taip pat rasite informaciją:

- Apie mus
- Naujienas
- Kontaktus
- Ataskaitas
- Darbo rinkos analizę

Mūsų svetainę lengvai pasieksite nuskenavę šį QR kodą telefonu